

29.04.2024

5650/R/5514/24

SAAVUTS 3.5.2024 /mw

Asia:

- 1 PERÄTÖN LAUSUMA VIRANOMAISMENETTELYSSÄ
PE 02.02.2024
TURKU

Tapahtuma-aika: PE 02.02.2024
Paikkakunta: TURKU

Asianomistaja:

WALLIN, MATTI SAKARI

22.11.1959

ASIA: 1

Tapauspäätös:

ASIA: 1 29.04.2024 RIIALI, JARI
RIKOSYLIKOMISARIO

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

ALKUTIEDOT:

Matti Wallin on lähettänyt poliisille aikavälillä 4.1.2024-22.3.2024 useita sähköpostiviestejä, joissa hän katsoo Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa vireillä olleen asian R 22/2464 osapuolten syyllistyneen asiassa rikokseen.

Wallinin mukaan hän ei ole toivonut asianomistajien Tarja Melakarin ja Sanna Skomarsin lähettämistä "Neuvostoliittoon juutalaisleirille" toisin kuin Varsinais-Suomen käräjäoikeuden antamassa tuomiossa todetaan.

Tämä päätös koskee Profiam Oy:n toimitusjohtajaa Mikko Ailorantaa, jota on kuultu rikosasian lisätutkinnassa todistajana.

TAUSTAA:

Varsinais-Suomen käräjäoikeus on 26.1.2024 antamallaan tuomiolla 24/103863 (R 22/2464) tuominnut Matti Wallinin rangaistukseen kahdesta viestintärauhan rikkomisesta ja kahdesta kunnianloukkauksesta.

Käräjäoikeuden tuomion mukaan asianomistajia Sanna Skomarsia ja Tarja Melakaria on kuultu käräjäoikeudessa todistelutarkoituksessa. Skomars on todistelutarkoituksessa kuultuna kertonut muun muassa, että yhteydenotoissaan Wallin oli todennut, että heidät pitäisi lähettää Neuvostoliittoon juutalaisleirille. Melakari on todistelutarkoituksessa kuultuna kertonut muun muassa, että myös hän oli saanut viestin, jossa Wallin oli kirjoittanut Neuvostoliittoon juutalaisleirille lähettämisestä.

Erikoissyyttäjä Outi Pyykkönen on pyytänyt tuomion jälkeen poliisia toimittamaan asiassa lisätutkintoja.

Lisätutkintapöytäkirjasta 5650/R/38533/20/Li3, joka on päivätty 9.2.2024,

29.04.2024

5650/R/5514/24

ilmenee, että Pyykkönen on pyytänyt selvittämään asianomistajilta Skomarsilta ja Melakarilta, onko heillä vielä tallessa viestejä tai Wallinin yhteydenottoja, joissa on mainintaa Neuvostoliiton juutalaisleirille lähettämisestä. Lisätutkintapöytäkirjan mukaan lisätutkinta-asiassa on tavoitettu asianomistajien avustaja Katja Haavisto. Haavistolta saaman tiedon mukaan lisätutkintapyynnön mukaisia viestejä ei ole olemassa enää.

Lisätutkintapöytäkirjasta 5650/R/38533/20/Li4, joka on päivätty 17.3.2024 ilmenee, että Pyykkönen on pyytänyt poliisia selvittämään Turun kaupungilta sekä Profiam Oy:ltä, että ovatko Matti Wallinin viestit heillä arkistoitavaa materiaalia. Lisäksi poliisia on pyydetty selvittämään, onko niin sanottuja "juutalaisleiriviestejä" vielä löydettävissä. Lisätutkintapöytäkirjan mukaan asiassa on laadittu tietopyyntö Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Saadun selvityksen mukaan kaikki sähköpostiviestit on tallennettu sähköisesti Turun kaupungin asianhallintajärjestelmään. Sellaisia viestejä, joissa olisi mainintoja juutalaisleireistä tai Neuvostoliiton juutalaisleireistä ei löytynyt.

Lisätutkintapöytäkirjan mukaan asiassa on kuulusteltu 14.3.2024 puhelimitse todistajana Profiam Oy:n toimitusjohtaja Mikko Ailoranta. Ailoranta on kertonut kuulustelussa, että mitään Matti Wallinin lähettämiä viestejä ei ole arkistoitu Profiam Oy:n toimesta. Ailoranta on vastannut kuulustelussa kysymykseen "Onko sinulla vielä jotain lisättävää tähän kuulusteluun?", että "Muistan, että ennen rikosilmoitusta Sanna Skomars olisi saanut Matti Wallinilta puhelimensa vastaajaan ääniviestin, minkä hän pyysi minua kuuntelemaan. Muistan, että tuossa vastaajaviestissä mainittiin nämä sanat tai sanaparit. Kyseinen ääniviesti ei kuitenkaan enää ole tallessa eikä sitä ole arkistoitu".

PÄÄTÖS:

Esitutkintaa ei aloiteta, koska ilmoitustietojen ja muun selvityksen perusteella esiin ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella poliisilla olisi syytä epäillä asiassa rikosta. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 mom.)

PERUSTELUT:

Rikoslain 15 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan jos, 1) joku valan tai vakuutuksen nojalla oikeudenkäyntiin rinnastettavassa viranomaismenettelyssä, 2) muu kuin rikoksesta epäilty rikosasian esitutkinnassa henkilökohtaisesti läsnä ollen kuulusteltaessa tai 3) muu kuin poliisilain 6 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetussa asemassa oleva poliisitutkinnassa tai siihen rinnastettavassa viranomaismenettelyssä henkilökohtaisesti läsnä ollen kuulusteltaessa antaa väärän tiedon asiassa tai ilman laillista syytä salaa siihen kuuluvan seikan, hänet on tuomittava perättömästä lausumasta viranomaismenettelyssä.

Rikoslain 15 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan rangaistusuhka ulottuu siihen, jota kuulustellaan rikosasian esitutkinnassa henkilökohtaisesti läsnä olevana. Esitutkintalain 7 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetään myös edellytyksistä, joilla asianosaista tai todistajaa voidaan kuulustella puhelimitse tai muulla tiedonsiirtovälineellä. Rikoslain 15 luvun 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa asetettu läsnäolovaatimus merkitsee kuitenkin sitä, että säännös ei sovellu näihin kuulustelun teknisiin toteuttamistapoihin. (Keskeiset rikokset 2023, Frände, Hyttinen, Kallio, Korkka-Knuts, Matikkala, Tapani, Tolvanen, Viljanen ja Wahlberg)

29.04.2024

5650/R/5514/24

Esitutkintalain 7 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan, jos tutkija katsoo, ettei siitä aiheudu haittaa ja ettei se vaaranna tutkinnan luotettavuutta, asianosainen saa antaa lausumansa asiamiehen välityksellä taikka puhelimitse tai muulla tiedonsiirtovälineellä. Samoin edellytyksin saadaan todistajaa kuulustella puhelimitse tai muulla tiedonsiirtovälineellä.

Esitutkintalain 7 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan todistajan on totuudenmukaisesti ja mitään salaamatta ilmaistava, mitä hän tietää tutkittavasta asiasta.

Wallinin mukaan Ailoranta on valehdellut poliisille syyttäjän pyytämässä lisätutkinnassa. Wallinin mukaan asianomistajat Melakari ja Skomars ovat käräjäoikeuden pääkäsittelyssä valehdelleet Wallinin kirjoittaneen viestejä "Neuvostoliiton juutalaisleiristä", mutta nyt todistaja Ailoranta valehtelee kyseessä olleenkin puhelinvastaajaviesti. Wallin on tämän jälkeen paljastanut, että hän on tallentanut käsiteltävänä olevan, Skomarsin puhelinvastaajaan 8.6.2020 kello 15.39 jättämänsä viestin, jossa hän toteaa seuraavaa: "Mee jonnekin vitun Neuvostoliittoon.. tota.. vartijaksi leirille. Sinne sää olisit aivan loistava. Sää et tee mitään länsimaaisessa oikeusvaltiossa."

Saadun selvityksen perusteella Ailorantaa on kuulusteltu lisätutkinnassa todistajana puhelimitse. Näin ollen, koska peräton lausuma viranomaismenettelyssä edellyttää, että todistajaa on kuultu rikosasian esitutkinnassa henkilökohtaisesti läsnä ollen, asiassa ei ole syytä epäillä perätöntä lausumaa viranomaismenettelyssä. Esitutkintaa ei aloiteta.

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Hallituksen esityksen (HE 222/2010 vp) mukaan rikosta on syytä epäillä, kun huolellisesti asioita harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Pelkkä poliisille tehty tutkintapyyntö ei ilman muuta johda esitutkinnan käynnistymiseen, koska säädös jättää esitutkintaviranomaiselle harkintavaltaa. Väitteelle rikoksen tapahtumisesta on esitettävä asianmukaiset konkreettiset perusteet. Esitutkinnan aloittamista harkittaessa on huomioitava, että esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen, ei mahdollisten muiden oikeudellisten erimielisyyksien selvittäminen. Tutkintakysymyksen arviointi tehdään kustakin yksittäistapauksesta ilmenevien seikkojen perusteella.

ASIANOSAISELLE TIEDOKSI:

Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Asianomistajalle jää itsenäinen syyte- tai kanneoikeus. Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 14 §:n mukaan asianomistaja saa itse nostaa syytteen rikoksesta, josta esitutkintaviranomainen on päättänyt, ettei esitutkintaa toimiteta tai että se keskeytetään taikka lopetetaan. Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Tyytymätön voi harkintansa mukaan kannella päätöksestä. Asiassa voidaan tehdä uusi harkinta, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä.

29.04.2024

5650/R/5514/24

TURKU

29.04.2024

Lisätietoja:

Jari Riiala
Tutkinnanjohtaja
0295446809

Päätöksestä on ilmoitettu

29.4.2024
☒ Asianomistaja
☐ Rikoksesta epäilty
☒ Muu

Matti Nalhin

Mikko Alcrant